

CHƯƠNG 7

Luồng cực đại trong mạng

1

Luồng cực đại trong mạng

- Giới thiệu
- Các định nghĩa, định lý
- Bài toán luồng cực đại
- Thuật toán Ford - Fulkerson
- Một số ứng dụng của bài toán luồng cực đại

2

Giới thiệu

- Luồng cực đại là một trong những bài toán tối ưu của Lý Thuyết Đồ Thị, được đề xuất vào đầu những năm 1950.
- Bài toán gắn liền và trở nên nổi tiếng với tên tuổi của hai nhà toán học Mỹ là Ford và Fulkerson

3

Các định nghĩa, định lý

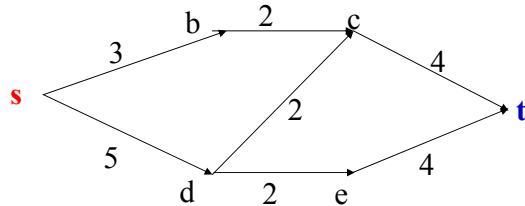
ĐN1 (Mạng): Đồ thị có hướng $G=(V,E)$ là mạng khi và chỉ khi:

- Tồn tại duy nhất một đỉnh $s \in V$, mà tại s không có cung đi vào. Điểm s gọi là điểm phát
- Tồn tại duy nhất một đỉnh $t \in V$, mà tại t không có cung đi ra. Điểm t gọi là điểm thu
- Mỗi cung $u(i,j) \in E$ đều được gán 1 giá trị nguyên không âm $c(i,j)$ và gọi là khả năng thông qua của mạng.

4

Các định nghĩa, định lý (tt)

- Đồ thị sau là mạng với điểm phát là đỉnh **s** và điểm thu là **t**

Ta có khả năng thông qua

$$C(s,b) = 3, C(b,c) = 2, C(s,d) = 5, C(d,c) = 2, \\ C(d,e) = 2, C(c,t) = 4, C(e,t) = 4$$

5

Các định nghĩa, định lý (tt)

- Với một mạng $G = (V, E, c)$, ta ký hiệu:
  - $W^-(x) = \{ (a, x) \in E \mid a \in V \}$ - tập các cạnh đi vào đỉnh x .
  - $W^+(x) = \{ (x, b) \in E \mid b \in V \}$ - tập các cạnh đi ra khỏi đỉnh x .

6

Các định nghĩa, định lý (tt)

- **ĐN2 (Luồng trên mạng):** Hàm $f: E \rightarrow N$ là một *luồng* đi qua mạng (G, c) nếu:

- $\forall e \in E: f(e) \leq c(e)$
- $\forall x \neq s$ và $t: f(W^-(x)) = f(W^+(x))$
- Giá trị của luồng f là số
 $Val(f) = f(W^+(s)) = f(W^-(t))$

7

Các định nghĩa, định lý (tt)

- **ĐN3 (lát cắt):** Ta gọi lát cắt (X, X^*) là một cách phân hoạch tập đỉnh V của mạng ra thành hai tập X và $X^* = V \setminus X$, trong đó $s \in X, t \in X^*$. Khả năng thông qua của lát cắt (X, X^*) là số:

$$c(X, X^*) = \sum_{\substack{v \in X \\ w \in X^*}} c(v, w)$$

- Lát cắt với khả năng thông qua nhỏ nhất được gọi là **lát cắt hẹp nhất**.

8

Các định nghĩa, định lý (tt)

- **Bổ đề 1:** Giá trị của luồng f trong mạng luôn $\leq$ khả năng thông qua của lát cắt (X, X^*) bất kỳ trong nó.
- **Hệ quả 1:** Giá trị **luồng cực đại** trong mạng không vượt quá khả năng thông qua của **lát cắt hẹp nhất** trong mạng

9

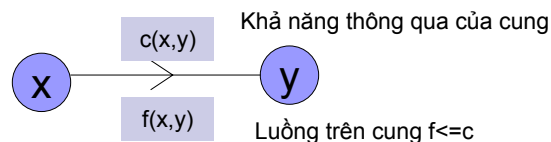
Bài toán luồng cực đại

- **Phát biểu:** Cho mạng G với nguồn s , đích t và khả năng thông qua $C(i,j)$. Trong số các luồng trên mạng G , tìm luồng có giá trị lớn nhất.
- **Ý tưởng:** xuất phát từ luồng nào đó, ta tìm đường đi từ s đến t , cho phép hiệu chỉnh giá trị luồng f trên đường đi đó sao cho luồng mới có giá trị lớn hơn. Nếu không tìm được đường đi như vậy thì ta có luồng cực đại.
- Đồ thị G_f đó được gọi là đồ thị tăng luồng.

10

Định lý

- Gọi f là luồng trên mạng $G=(V,E)$. Các mệnh đề sau đây là tương đương:
  - f là luồng cực đại trong mạng
  - Không tìm được đường tăng luồng f
  - $\exists$ một lát cắt (X, X^*) mà $val(f)=c(X, X^*)$

11

Thuật toán Ford - Fulkerson

1. Gán nhãn cho các đỉnh

- Mỗi đỉnh sẽ có 1 trong 3 trạng thái
  - Đỉnh chưa có nhãn
  - Đỉnh có nhãn nhưng chưa xét
  - Đỉnh có nhãn đã xét xong
- Nhãn của đỉnh y sẽ có dạng $y: [\pm x, \sigma(y)]$
  - $+x$: cần tăng luồng theo cung (x,y)
  - $-x$: cần giảm luồng theo cung (y,x)
  - $\sigma(y)$: là lượng dùng để tăng/giảm
- Đầu tiên, các đỉnh đều chưa có nhãn

12

Thuật toán Ford – Fulkerson (tt)

■ B1:

- Gán nhãn cho đỉnh phát **s**: $[+s, \infty]$
- Đỉnh s có nhãn nhưng chưa xét
- Tất cả các đỉnh khác chưa có nhãn

13

Thuật toán Ford – Fulkerson (tt)

■ B2:

- Xét 1 đỉnh có nhãn nhưng chưa xét, giả sử đó là x: $[\pm y, \sigma(y)]$
- Với mỗi đỉnh u chưa có nhãn, là ảnh của x (đỉnh cuối) và $f(x,u) < c(x,u)$, được gán nhãn
  - u: $[+x, \sigma(u)]$ với $\sigma(u) = \min(\sigma(x), c(x,y) - f(x,y))$
- Với mỗi đỉnh v chưa có nhãn, là tạo ảnh của x (đỉnh đầu) và $f(v,x) > 0$, được gán nhãn
  - v: $[-x, \sigma(v)]$ với $\sigma(v) = \min(\sigma(x), f(v,x))$
- x có nhãn đã xét; u,v có nhãn nhưng chưa xét

14

Thuật toán Ford – Fulkerson (tt)

■ B3:

- Lặp lại B2 cho đến khi:
    - Hoặc là đỉnh thu T được gán nhãn $\rightarrow$ B4
    - Hoặc là đỉnh T không được gán nhãn và cũng không thể gán nhãn. Trường hợp này giải thuật kết thúc với luồng cực đại.
- Gọi X_0 là tập hợp các đỉnh có nhãn
Gọi Y_0 là tập hợp các đỉnh không có nhãn
Thì (X_0, Y_0) là lát cắt hẹp nhất

15

Thuật toán Ford – Fulkerson (tt)

2. Tăng luồng

■ B4

- Đặt $x = t$

■ B5

- Nếu x có nhãn x: $[+y, \sigma(x)]$ thì tăng luồng theo cung từ $y \rightarrow x$ một lượng là $\sigma(t)$
- Nếu x có nhãn x: $[-y, \sigma(x)]$ thì giảm luồng theo cung từ $x \rightarrow y$ một lượng là $\sigma(t)$

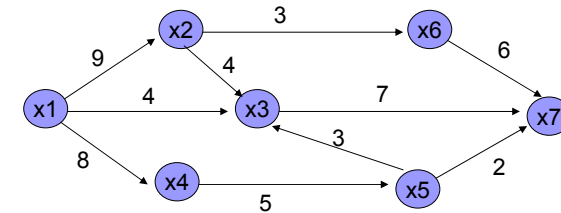
16

Thuật toán Ford – Fulkerson (tt)

- B6
  - Nếu $x = s$ (điểm phát) thì xoá tất cả các nhãn, quay lại **B1** với luồng đã được điều chỉnh ở **B5**
  - Nếu $x \neq s$ thì đặt $x = y$ và quay lại **B5**

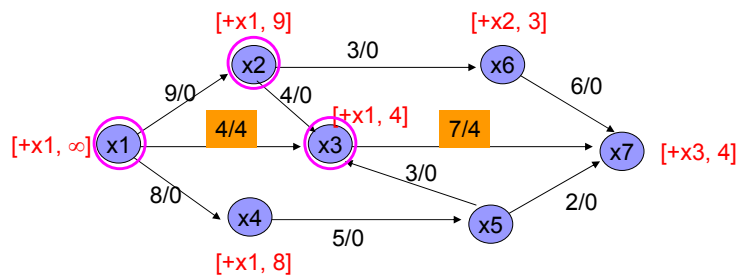
Ví dụ:

- Tìm luồng cực đại trong mạng sau đây

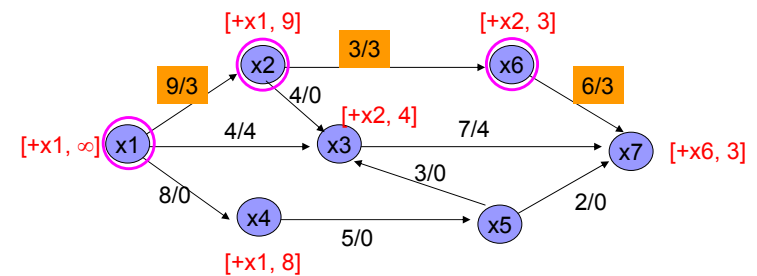
Giải

- Lần lặp thứ I (luồng = 0)

Giải

- Lần lặp thứ II (với luồng đã điều chỉnh)

Giải

- Lần lặp thứ III (với luồng đã điều chỉnh):

21

Giải

- Lần lặp thứ .... (với luồng đã điều chỉnh):

22